

НАКОПИЧУВАЛЬНИЙ РІВЕНЬ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ

Лугіна Олена Миколаївна

Студентка 4-ого курсу факультету соціології і права НТУУ «КПІ»

Останнім часом в пенсійних системах розвинених країн виникла стійка тенденція до збільшення та закріплення тісного зв'язку між розмірами пенсій і фактично сплаченими страховими внесками. Такий підхід підсилює не тільки страховий характер пенсійної системи, але й створює механізм, що мотивує застрахованих осіб до участі у фінансуванні системи, а також знижує можливість та мотивацію уникнення сплати страхових внесків. Саме тому одним із найголовніших аспектів пенсійної реформи є забезпечення функціонування другого рівня пенсійної системи – системи загальнообов'язкового накопичувального пенсійного страхування. Цей рівень буде існувати паралельно з солідарною системою. Солідарна та накопичувальна система підвладні впливу ризиків: перша – не стійка до демографічних коливань, а друга – до інфляційних і навпаки. Таке поєднання має забезпечити фінансову стабільність пенсійної системи та закріпити соціальні гарантії. В накопичувальну систему будуть спрямовуватись обов'язкові страхові внески працюючих українців (крім коштів на виплати пенсій – ці відрахування залишаться не змінними) і обліковуватимуться на індивідуальних накопичувальних пенсійних рахунках громадян, яку сплачують такі внески (такі відрахування плануються у розмірі від 2 процентів з поступовим підвищенням до 7 процентів від заробітної плати). Кошти Накопичувального Фонду будуть інвестуватись в економіку країни з метою отримання доходу. Таким чином, держава отримає не тільки більш стабільну пенсійну систему, але й значний грошовий ресурс. Після виходу на пенсію кошти індивідуального рахунку будуть щомісяця сплачуватись пенсіонеру. Тобто громадянин буде отримувати дві пенсії : із солідарної системи та із накопичувальної. Слід зазначити, що ця реформа не торкнеться теперішніх пенсіонерів. Вона буде стосуватись тих працюючих громадян, яким на момент запровадження реформи буде менше 35 років. Реалізація цієї реформи планується після досягнення бездефіцитного бюджету Пенсійного фонду. Зважаючи на дефіцит щорічного бюджету Пенсійного фонду, впровадження Загальнообов'язкової

накопичувальної системи відкладено до 2013 року. Невизначеність цієї дати є негативним моментом. Чим раніше запрацює другий рівень пенсійної системи, тим швидше перед молодими громадянами відкриється можливість забезпечити собі гідний рівень пенсій. Зважаючи на міжнародний досвід, проблеми з економікою країни повинні не тільки не заважати впровадженню накопичувальної системи, а й стати поштовхом для найшвидшої її реалізації. Наприклад, в Чилі в 1981 році саме проблеми з економікою стали стимулом запровадження обов'язкової накопичувальної пенсійної системи.

Також метою впровадження Загальнообов'язкової накопичувальної системи є подолання такого негативного явища, як «зарплата в конверті». Майже половина української економіки залишається в податковій тіні. Більшість роботодавців ухиляються від сплати податків і соціальних внесків, а працівники погоджуються отримувати частину зарплати нелегально. Держава повинна зламати хибне уявлення про те, що не має зв'язку між офіційною зарплатою та пенсією. Працююче населення повинно зрозуміти, що нелегальна зарплата позбавляє їх можливості отримувати гідну пенсію в майбутньому. При запровадженні другого рівня пенсійної системи встановиться чіткий зв'язок між працею та пенсією : хто більше працював, той і отримуватиме більшу пенсію. Це стане додатковим стимулом громадян до праці. Також держава гарантує, що не буде пенсій, нижчих за прожитковий мінімум. Взаємодія першого і другого рівнів пенсійних систем буде такою: солідарна система буде враховувати інтереси малозабезпечених громадян, а накопичувальна – більш заможних.

Звісно, запровадження такої абсолютно нової для нашої держави системи соціального захисту має недоліки, які потрібно допрацювати. Значним мінусом для уряду є те, що він не контролює процес повністю тому, що кінцевий результат є невідомим, доки працівник не вийде на пенсію. Якщо ближче до виходу громадянина на пенсію результат інвестування буде незадовільним та/або постачальники послуг відрахують занадто велику суму на адміністративні витрати, то уряд буде зобов'язаний компенсувати розмір пенсійної виплати доплатою до встановленого на той час розміру мінімальної

пенсії, відповідно до діючого законодавства. Безперечним мінусом для громадян, залучених до Накопичувальної пенсійної системи, є те, що вони не матимуть змоги впливати на інвестування активів і, як наслідок, на свій інвестиційний дохід, а також на розмір адміністративних витрат. Також учасники все одно не зможуть повною мірою планувати свою пенсію, оскільки не існує гарантій розміру майбутніх виплат, а те, скільки учасник буде одержувати, залежатиме від суми накопиченої на індивідуальному рахунку, а також від розміру інвестиційного доходу, який можна буде визначити ближче до дати виходу на пенсію.

Ніщо нове не може запрацювати одразу злагоджено і без перебоїв. Якщо уряд врахує досвід зарубіжних країн та прикладе максимум зусиль для «безболісного» впровадження нової пенсійної реформи, то через роки ми отримаємо не тільки більш досконалу та соціально справедливу систему соціального захисту населення, а й здоровішу економіку держави в цілому. Зрозуміло, що пенсійна реформа не зможе розв'язати всі проблеми суспільства. Потрібно збільшити рівень заробітної плати, здійснити заходи по її легалізації, погасити заборгованості з виплат, удосконалити систему зайнятості населення та інші заходи, які будуть сприяти зростанню добробуту населення та економіки країни.